

A penészes gyík A diftéria képe a XX. századi magyar prózában

A gyíkot lassan elfelejtettük, de a gyík nem felejtett el minket.

„A tavasz érkezését – abban az időben is – különféle jelek hirdették. Nemcsak közönséges jelenségekre gondolok persze, hogy – teszem azt – megcsordulnak a jégcsapok az ereszekben, megjelennek a bíbicék a rét felett, és Kis Jancsi bácsi, a falu hivatalos koldusa előhúzza taligáját (mert ő nem holmi éhenkórász gyalog koldus volt, de valóságos fogatolt koldus), hanem arra is, hogy kivételes esztendőben milyen ragyogással bejött a tavasz az egyik faluvégen, olyan nyirkos, sötét vonaglással osont be a másikon a torokgyík. És amíg az ekék meleg barázdákat ágyaltak a magvaknak az élet melegétől gőzölgő mezőkön, addig hánykolódni kezdett a temető hideg, sárga földje is, és meg nem nyugodott, amíg a nyár tüzes aranykeze ki nem égette a torkokból a penészt, és ki nem seprúzta a döglődő gyíkot a mocsár felé vezető úton, mert nyilván ott tanyázott. Legalábbis így mondta ezt nekem barátom és meseterem: Görbic Pista, aki mindent tudott, mindent látott (kétszer volt Andoncson is), mindenhez értett, csak egy kicsit hazudós volt.

– Hát most mutasd meg nekem, melyik az a bűdös torokgyík? – mondtam barátomnak egy alkalommal, amikor a lép vizét tapostuk, és különféle kígyók, békák és gyíkok mászkáltak körülötünk.

– Azt nem lehet látni ilyenkor. Csak tavasszal.

– Te láttad?

– Láttam. Penészles volt és röpút.

Felnéztem a levegőbe.

– Kicsi volt? Nagy?

– Eccer kicsi, eccer nagy, mert mindig akkora, amilyenre akarja magát... ezt tudhatod.

Szégyelltem, hogy nem tudtam, azért csak annyit mondtam, hogy: persze – és irigykedtem is barátomra, aki mindent tudott, mindent látott, mindenütt ott volt alkalmas időben, s úgy látszott, hogy nélküle komoly dolgok nem is történhetnek.”

(Fekete István: A nadrágszój)

A gyík nem a mocsárban lakott, hanem az emberekben, akik szinte a keblükben melengették, anélkül, hogy tudták volna. Ott fészkelte, ahová a halál tojásait rakta: az emberek torkában.

„Közben tél lett, és közben tavasz. Szokatlan enyhe tél volt, és szokatlan korán jött akkor a tavasz, esővel, köddel és az alkonyati párákban alattomosan érkező torokgyíkkal.

Barátommal már régen találkoztam, s csak akkor jutott eszembe, amikor apám azt mondta, hogy Pistát *nem szabad* meglátogatni.

– Torokgyíkja van – mondta komolyan –, nagyon beteg szegény...

Ha nem szól, eszembe se jutott volna, hogy elmenjek a beteghez, de mivel meg volt tiltva – és különben is, most már Pista többet tudhat a torokgyíkról –, el kellett mennem. Persze, nem az utca felől, hol emberek jártak, és vörös cédula örködött, hanem a kertek alatt. Egyedül volt, amikor beosontam hozzá, mert anyja orvosságért ment. Egyedül volt, és a gerendákat nézte.

– Hoztam almát – suttoztam.

Csak a torkára mutatott:

– A gyík... az éjjel láttam...

Ültem tehetetlenül, szomorúan és borzongva, s amikor barátom elaludt, hazaosontam. És többet nem találkoztam vele, csak a sírját láttam kint a temetőben, de akkor már nyár volt, a kis halmot benőtte a fű, az élet, s akkor nem éreztem, mintha barátom örökre elmúlt volna.”

(Fekete István: A nadrágszój)

A gyík nem elégedett meg Görbic Pista halálával.

„Király Ferkó pedig remekelt, mert úgy elütötte egy szerencsés ütéssel a labdát, hogy átszállt az egész udvaron, és a szalmakazalban kötött ki. Nagy keresés, létra, gereblye, de a labda nem jött

elő, nem is jöhetett, mert átesett a kazalon, és a földön gurulva a kukoricás között bújta meg. De ezt – úgy látszik – csak én láttam, én pedig nem szóltam. Mégis enyém lesz a labda. Igaz, hogy nem játszhatok vele, mert megismernék, de nem játszhatik Ferkó sem. Hát nem is játszott. Szomorúan kereste egy darabig kincsét, aztán elment haza, mondván, hogy alighanem beteg lesz. Akkor már bántott a labda, de – gondoltam – majd ha újra iskolába jön, »megtaláljuk« a labdát, és majd örül neki. Éppen ezért ott hagytam, ahová gurult. De Ferkó nem jött többet iskolába. Házukra rászállott a szürke rém, a torokgyík, és egy napon kivonaglott pitvarukra a jajgató bánat, harmadnap pedig magasba lendült barátom a Szent Mihály lován, azon a lovon, amely nem hoz vissza a házhoz senkit, mert istállója a temetőben van.

Ballagtunk Ferkó után döbbsen az elmúlás fekete kígyózásával, és én még külön is vonszoltam azt a gömbölyű gumidarabkát, amely felfoghatatlan súlyosra nőtt, jóvátehetetlenre, áskálódó, szörnyű koloncra bennem és ott a kukoricaszár között. Aztán a temető! Az ének síró szárnyalására peregni kezdtek a fák néma levelei, Ferkót elnyelte a föld, s a koporsó dübörögve húzta magára a hantok örökös takaróját.”

(Fekete István: Törlesztés)

Mikszáth Kálmán kisfiát, Jancsikát 1890-ben vitte el a torokgyík, mindörökre fájó, síró ürességet hagyva maga után.

„Mindig olyan gyenge, vézna fiúcska volt. Nem akart enni. Az orvosok pedig váltig mondogatták: »Húsrá kell fogni a Jánuskát, hogy izmosodjék, erős legyen.«”

Apja azzal vette rá a húsevésre, hogy majd ha nagy lesz, meg kell verekednie Bécsben a király fiával. De hát a trónörökös meghalt.

„Szegény kis cselédkém, egészen beleszorodott.

– Hát most már én kivel verekszem? – Pedig nem messze volt már akkor az a rém, akivel meg kellett verekednie.

A difteritisz. A halál legrettenetesebb generálisa. Huszonnégy napig viaskodott vele, s ha több húst eszik, ő győzte

Dr. Budai József professzor úrnak és dr. Nyerges Gábor professzor úr emlékének ajánlom, azoknak, akik mindannyiunk számára szakmai hozzáértésükkel és emberi hitvallásukkal örök példaképpül szolgálnak.

Levelezési cím: dr. Pintér László, 1034 Budapest, Bécsi út 103.

volna le a difteritiszt. Ó, milyen huszon-
négy nap volt ez! Ha volna szívem leírni.

Mikor haldokolva odahítt a kis
ágyacskájához, és azt súgta a fülembe:

– Apa, ha meghalok, viseld gondját az
állataimnak, oda ne add se Lacinak, se
Albertnek, mert azok összetörnék.

Még egyszer látni akarta. Az anyja
odavitte ágyába a lovacskát, a báránykát
és a nyulat. Nézte, nézte őket, keze már
erőtlen volt arra is, hogy megfogja. Azu-
tán még egyszer odaintett, s nagy titok-
zatosan egy fényes krajcárt nyomott a
markomba. (Az orvostól kapta, amiért
az orvosságot bevette.)

– Nekem adod, Jánoskám?

– Az állatok kosztjára – felelte elhaló
hangon.”

(Mikszáth Kálmán:

A ló, a bárányka és a nyúl)

Mert a gyík nem csak a mocsárban la-
kott. Szívesen ellátogatott a nagyváros-
ba, sőt, ott érezte csak igazán jól magát.

„Egy éjszaka, alighogy elszundított,
kopogást hallott ajtaján. Meggyújtotta a
villanyt. Vilma nagyon sápadtan, és ijed-
ten állt az ajtóban:

– Kelj föl, kérlek, Istvánka kissé lázas.

– Mí baja?

– Köhög. Már este se vacsorázott.

– Biztosan meghűlt – mondta István,
és kidörzsölte szeméből az álmot. – Ad-
jatok be neki valamit.

A dívány szélére ült, lassan öltözköd-
ni kezdett. Ezalatt az asszony bement a
gyerekszobába, ahonnan halvány sírás
hallatszott. Lábujjhegyen jött vissza.

– Elaludt – szólt csöndesen –, nem
akartam megmérni a lázát. Majd reggel.

– Mondtam, hogy kis meghűlés. Eb-
ben az időben minden gyerek köhög.

– De olyan forró – mondta Vilma.

– Hát igen, láza van. Reggelre semmi
baja.

– Azt hiszed? – kérdezte a nő, és ek-
kor idegeskedni kezdett. – Én úgy félek,
hogy valami baja lesz. Hívjunk ide vala-
kit, kedvesem, talán telefonozunk or-
vosért.

– Most?

– Most.

– Hány óra?

– Fél három.

István a telefon fölé hajolt álmosan és
kimerülten, vagy öt percig várt, a köz-
pont nem jelentkezett. Aztán a villára
tette a kagylót.

– Senki se jön ide ilyenkor – mondta.
– És csak nem nevelteted ki magad? Ha

minden náthás gyerekhez
orvost hívnának – és von-
ta vállát –, éjszaka félhá-
romkor – és mosolygott.

Az asszony is mosoly-
gott. Valahogy megnyu-
godott.”

(Kosztolányi Dezső:

A rossz orvos)

Dél előtt az orvos meg-
vizsgálta a beteget. A
kezdeti tünetek nem vol-
tak aggasztóak, de aztán a
kis beteg állapota
rosszabbra fordult. Éjjel
jajgatva ébredt fel, sírt.
Az orvos diétát írt elő, de
a gyerek nem akart enni.
A doktor gyomorrontás-
ra gyanakodott.

„Istvánka délután nyő-
szörögni kezdett, és az
egyik oldalról a másikra
vetette magát. A színes
kockát kiengedte kezei-
ből, melyet eddig maka-
csul szorongatott. Se en-
ni, se inni nem akart.

Most a gyerekszobá-
ban sokkal világosabb
volt, mint egyébkor. Ist-
ván jól láthatta arcát. Or-
ra alatt egy kicsiny, egészen kicsiny vörös
pörsenés volt, valószínűleg a láztól. De
mikor ezt megpillantotta, rendkívül
megijedt. A gyerek arca a pattanástól
idegenszerű és különös volt. István
Gasperekhez ment, hogy áthozza a fiá-
hoz.” ...

„– Kis huszár – mondotta a fiúnak –,
mi újság? Nézd, a doktor bácsi hozott
neked valamit – és kivette kis ezüstdobo-
zát. Ebben madár van, ha kinyitom a föl-
delét, azonnal elrepül...”

A gyerek nem figyelt rá. Közönyösen
szüppedt a párnák tollaiba és lihegett.” ...

„Olyan furcsán lélegzik – mondta An-
na estefelé.

Hallgatóztak mind a hárman és át-
küldtek Gasperekért. A doktor bácsi ki-
nevette őket. Ők is nevettek, hogy olyan
elfogultak. Hiába, ilyenek a szülők.

Hajnalban azonban már nem nevet-
tek.

– Nem kap levegőt – sikoltott Anna.

– Ez a gyerek fuldoklik – sírt az
asszony. – Azonnal menj Gasperekért!

– A tanárt hozom – szólt István és
már indult.” ...

FERTŐZŐ (ragályos) BETEG.

Idegeneknek tilos a bemenet!

Ezt a lapot a kezelőorvos, esetleg hatósági orvos utasi-
tása folytán a család fő a lakás bejáratú ajtaján kifüggeszteni
köteles és az csak tisztviselői rendeletre vehető le.

A kifüggesztés elmulasztását, vagy időelőtti levételét
a ker. előjáró hatósága a közegészségügyi törvény 7. §-a
értelmében 600 pengőig terjedhető pénzbüntetéssel, esetleg
elzárással bünteti.

**A megbetegedés idejétől kezdve a lakásban
lakó, vagy azóta ott megfordult tanulók, ipar-
iskolára kötelezett tanoncok és óvodások iskolába,
illetőleg óvodába mindaddig nem bocsáthatók,
míg tisztviselői bizonyítvánnyal nem igazolják,
hogy tanuló társaikat a fertőzés veszélyével nem
fenyegetik.**

A ker. előj. szolg. ut. 36. sz. m.

Budapest székesfőváros házi nyomdája 1937 — 11506

*Tiltócédula otthon ápolt fertőző betegnél (a Semmelweis
Orvostörténeti Múzeum anyagából)*

„Kocsiba szálltak és hazahajtottak. A
tanár – öreg, szakállas, nyugodt úr –
fejbőlintással üdvözölte feleségét és
bement a beteghez. Egyetlen szót se
szólt, a dajkával az ablakhoz vitette a
kisfiút, kanállal megnézte a torkát. Ar-
ca, mely előbb még közönyös volt, el-
sötétült attól, amit látott, mintha a
kórkép lefotografálódott volna oda.

– Hiszen... – mondta fölháborodva,
aztán elharapta a szavát. A tanár letette
a kanalat, majdnem durván utasította a
dajkát, hogy fektesse vissza a gyereket.

– Ki a kezelőorvosa? – szólt eltitkol-
hatatlan indulattal. – Ez – kezdett vala-
mit mondani, de ismét fékezte magát.

Átküldtek Gasperekhez, de ő se volt
otthon, őt is egy »nagyon súlyos esethez
hívták«. A tanár oltótűt vett elő, beoltot-
ta a kisfiút. Leült az ágya mellé. Végte-
lennek tűnő percekig vizsgálta a beteg
ütőerét, hallgatta a szívét.

– Jobban van? – kérdezték.

Nem felelt, hanem felkelt, újra meg-
töltötte a fecskendőket, várt. Egy negyed-
óráig maradt az ágyánál, aztán a másik
szobában levelet írt a házi orvosnak,

mehagyta a szülőknek, mihelyt idejön, azonnal »lépjén érintkezésbe vele«... Apa és anya dermedten állt a szobában. Sípoló lélegzést és köhögést hallottak, szerették volna befogni fülüket. Gasperek dél felé érkezett. Nézte a beteget és vállat vont. Most már ő sem szólt semmit.

– Mintha aludna – mondta Anna –, kicsit horkol.

– Talán jobban lesz – rimázkodott az anya és Gasperekre nézett. Gasperek orvosi méltóságába burkolózott, elzárkózott minden felvilágosítás elől.

– Nem szabad elveszteniünk a reményt – szólt, mint ilyenkor mindig, mert ezt a képet már ő is *nagyon jól* ismerte –, meg lehetős bonyolult esettel állt szemközt – és kimondott egy hosszú latin szót.”

Aztán eljött a haláltusa órája.

„Istvánka haldoklott. Kis, könnyű haláltusáját vívta a nagy-nagy halállal, mely egyaránt töri le a hároméves gyereket, és a hetvenéves aggastyánokat. Félóra múlva aztán meghalt. Csöndesen és szelíden feküdt az ágyon Istvánka, akiből nem lett se huszár, se tűzér, amint Gasperek doktor bácsi mondta, csak egy kis hároméves halott. Arca azonban megváltozott. Kis orra megnyúlt, ami kifejezést komolyabbá tette, homloka domborúbbnak látszott, mint életében, általában olyan jelentékeny lett, mint egy felnőtt. Orra alatt még mindig ott égett a piros pörse. De lassanként az is halványodni kezdett.”

(Kosztolányi Dezső: A rossz orvos)

A városokon kívül, ahol egy családban több volt a gyerek, a gyík többször is bekúszott a házba. Egy kisfiú szépen szóló körtemuzsikát kapott.

A szerző 1950-ben született Budapesten. A Budapesti (ma Semmelweis) Orvostudományi Egyetemen 1974-ben diplomázott summa cum laude. 1974 és 1976 között Várpalatán dolgozott házi-orvosként, majd a SOTE II. Belklinikájára került, ahol 1980-ig volt tanársegéd. Belgyógyászatból jeles eredménnyel ez évben tette le a szakvizsgát. 1980-tól 1983-ig a Fővárosi (ma Szent) László Kórházban dolgozott alorvosként. 1983-ban szerzte meg a szakképesítést fertőző betegségekből, majd egy óbudai körzeti orvosi állást vállalt el. Harmadik szakvizsgáját 1996-ban tette le. Irodalmi és képzőművészeti érdeklődése fiatal kora óta át-
hatja életét.

„Még édesanyámnak is fölsütött a mosoly az orcáján a muzsikaszóra. Pedig éjjele, nappala, csupa szomorúság volt akkoriban, ahogy beteg húgocskámat virrasztgatta.

De még az is felnyitotta bágyadt szemét, szegényke, és megvillant benne az öröm, ahogy megszólalt.

– Szép mucita! Fúadd méd, bátókám!

De még az öreg Titulász doktor is megbiztatott, amikor délután bekocogott hozzánk. Megcirógatta a beteg sápadt kis arcát, aztán megtörölgette a pápaszemét, mert akkoriban mindig haramatos lett a pápaszeme, ha lehajolt a hügicámhoz.

– Úgy, úgy, öcsikém! – borzolta föl a hajamat a homlokomon –, csak hadd szóljon az a világszép muzsika, ha öröme telik benne ennek a lenge nádszálkisasszonynak.”

A kisfiú nem adta oda a körtemuzsikát szívesen, de azért ímmel-ámmal megengedte, hogy a beteg kislány belefújjon.

„Én pedig kisompolyogtam a szobából, és elkeveredve ültem ki az udvarra a ribizlibokrok alá. Már akkor esti imádságukat végezték a fülemülék, de én úgy éreztem, engem csúfolnak.

– Tudsz-e így te így, te híres körtemuzsikás? – mintha csak ezt csattogták volna.

Elfakadtam sírva, bementem a házba s azon ruhástul végigdőltem a vackomon ott aztán álomba is ríttam magamat.

Nem értek rá velem törödni azon az éjszakán, amelyiknek olyan szomorú lett a hajnala. ... Mire fölébredtem a nagy csöndességre, akkorra koporsóba is tettem a lenge nádszálkisasszonyt. Bordács keresztanyám imádkozott mellette, mert apámék a temetés után jártak. Kereszt-

anyám nagyon bele volt feledkezve az imádságokönyvbe, s nem vette észre, mikor én az asztalra fektetett koporsócska mellé suhantam. Kicsit magas volt nekem a ravatal, lábujjhegyre pipiskedve akartam a testvérem kezébe lopni a körtemuzsikát, azon pihésen, tollasan, ahogy a vánkosból kihúztam, de vézna ujjacskái már nem tudták megszorítani.

– Vidd el Marika, neked adom – súgtam neki.

Virágszagú szél libbent be a nyitott ablakon, kicsit meglebegtette, meg is zizegettette a szemfödélkét.

– Nem kell bátyókám, én még ennél is szebb muzsikát hallgatok ezután – ezt ragyogta vissza testvérem arca, és nekem hirtelen fájni kezdett a szívem. Akkor éreztem életemben először fájdalmat úgy, hogy senki se bántott.”

(Móra Ferenc:

Szépen szóló muzsika)

„Most már tudom, hogy a kis húgom torokgyítkban halt meg. Akkor még az orvosok se nagyon ismerték ezt a bajt, gyógyítani se tudták. Azzal se igen törődtek, hogy egyik gyerekről könnyen átragad a másikra. Arra meg nyilván senki se gondolt, hogy én a körtemuzsikával a halált hordhatom a zsebemben. Gyerekkönny hamar kicsordul, hamar fölszárad. Egy-két nap múlva a nagy szomorúság után, egész vígan élttem világomat. A kukoricaföldünkön találtam egy szép nagy tököt. Arról eszembe jutott, hogy jó lenne cinegét fogni. ... Tökből csináltam a cinegefogót, kivettem a kerítés tetejére vagy a kút kávjára, s estefelé már rendszeren benne jajveszékelt a szegény kis fogoly:

– Nyitni kék, nyitni kék, nyitni kék!

Ilyenkor én mindig a két tenyerem közé csuktam a fekete sapkás kis madarat, s lestem vele Messzi Gyurkát, az öreg csósz:

– Nézze, Gyurka bácsi, milyen cinegém van nekem!

– Milyen ugyan? – neszelt ki Gyurka bácsi a nagy báránybőr sapkából, aztán kelletlenül legyintett a kezével.

– Na, ezért ugyan kár volt azt a szép nagy tököt elprédálni, hiszen ez csak olyan parasztcinege.

– Hát van másforma cinege is?

– Meghiszem azt, hékám! A cinegék királya, az a valami. Azt kellene megfogni, gyeregem. Az viszi a szerencsét a házhoz.”

És volt, aki legyőzte a gyíkot. Rettenetes küzdelmet vívott a felkorbácsolt szívverés, a lázban égő képzelet a halállal.

„Ijedten nézett rám az aranyszínű szemecskéivel, ahogy a markomba vettem. De nem haragosan csitgett, csak félénken. Úgy, hogy egyszerre megfájdósodott a szívem, mert a testvérem utolsó tekintetének az emléke nyilalott bele. Egyszerre szétnyitottam a markomat:

Mednyánszky László: Halott gyermek, 1889.

– Eredj haza cinegék királya, a népeidhez!

A madárka kirepült a kezemből, de nem surrant el mindjárt. Háromszor-négyszer körbeprekedett, mintha mondani akarna valamit.

– Csin-csin-csin – csengett a hangja, mint a karácsonyi angyal kis ezüstcsengője. Engem hirtelen végigborzongatott a hideg, s ahogy nagy hirtelen befutottam a szobába édesszülémhez, egyszerre eszembe jutott, amit Messzi Gyurka mondott

– No, nem tudom, nem szalajtottam-e el a szerencsemadárral a szerencsém. – El biz azt, másnap már én is ott feküdtem a tisztaszoba nagyágyában, este elővett a láz, és Titulász doktor bácsi énfölöttem is törölgette már a pápaszemét.

– Torokgyík biz ez, lelkem, mint a másíké volt!

Ettől fogva aztán napokig nem tudtam magamról semmit. Csak arra emlékszem, hogy amint egyszer fölnyitottam a szememet, nagy fekete madár gubbaszkodott az ágyam végiben. Olyanforma volt, mint a holló, s ahogy a szemét rám szegezte, dideregni kezdtem.

– Kergessék el, kergessék el! – sikoltottam el magamat. Nagy riadalom támadt arra a szobában. Az édesapám, az édesanyám, a Titulász doktor mind a madarat hajszolta. Nem ért az semmit. A madár felröppent, keringett körülöttem, s mikor leszállt, közelebb volt hozzám, mint azelőtt. Utoljára már a

fejemenél ült a csúf fekete madár. Csak hallottam, hogy az alsó, felső csőrét egymáshoz reszelte, de látni nem láttam, mert a szememet nem merem kinyitni. S ekkor egyszerre valami halk csitgetést hallottam a szobában:

– Csitt, csitt, csitt, csitt! – De erre már bátorságra kaptam, és kinyitottam a szememet.

– Hiszen ez a cinegekirály!

Az volt az csakugyan, de alig lehetett ráismerni. A szeme égett, mint a tűz, a szakála lobogott, mint a zászló, égnek meredt minden tolla, s kis csőre csattogott, mint valami kard.

– Csitt, csitt, csitt, csitt! – vágott a fejéhez haragosan a nagy fekete madárnak.

– Segítsetek neki! – néztem könnyörögve apámékra, de meg se moccant senki. Ült mindenki mereven, és kísért szemmel nézett maga elé. De nem is kellett segítség az én cinegekirályomnak. Sürgött-forgott, cikázott, mint a villám a nagy, otromba madár körül, amely hiába kapkodott utána. Utoljára nagyot koppantott a fejére, arra fölrebent a nagy lomha madár, károgtott egy keserveset, és kilibbent az ablakon.

– Csin-csen, csin-csen – csilingelt utána diadalmasan a cinegekirály ezüstcsengettyűje. Én pedig felültem az ágyban, és elnevettem magamat:

– Jaj de jó, hogy elment! – Szüleim sírva borultak rám, és boldogan kérdezték:

– Ki ment el, lelkem, gyerekem? Hiszen nem volt itt senki!

– Dehogynem volt! Hát az a nagy fekete madár? Elkergette az a kis cinegekirály, ni! – mutattam rá a madaramra, aki a fogas szélére szállt pihenni.

– Nini, észre se vettük! – tekintett oda édesapám. – Bizonyosan az előbb repült be, mikor szellőztettünk. Nagyon helyes kis madár, szakállas cinegének hívják.

Nem szóltam semmit, de tudtam, hogy az a cinegekirály, és az kergette el mellőlem a halál fekete hollóját.”

(Móra Ferenc: A cinegekirály)

A gyík nem pusztult el. Éles fegyvert találtunk ellene, de csak visszahúzódtott a lábba. Amíg a fegyver villanását látja, nem mozdul. De ha egy kardot sokáig nem használunk, eltompul az éle. A gyík erre vár. Van már mód arra is, hogy a kardot újra és újra köszörüljük. De a gyík nem felejtett el bennünket. Nem is fog soha, amíg a világból ki nem pusztítjuk, ahogyan kiirtottuk a hólyagos varangy iszonyatát, vagy a kígyót, amely a gyermekek lábára és testére tekergődött. De addig emlékszünk a kézre, amely letörtelte a lázverítéket és megsimogatott élőket és holtakat:

„Titulász doktor egy ezüstpénzt dobott a cigánynak, én pedig addig néztem a selyemmel kivarrott malomházat, míg hullani kezdett rá a könnyem, és kivirágoztatta rajta a körömkevirágot. Kilopódtam a többiek közül, és átosontam a temetőbe, és úgy csókoltam meg egy körömkés sírnak a keresztfáját, mintha az a kéz volna, amelynek a kisködmön volt az utolsó munkája. És mintha két áldó kar lett volna a fejfa két karja, és mintha hangot hallottam volna a vadvirágszagú szélben, a tücskök hegedőszava közt: – A szeretet az élet.”

(Móra Ferenc:

Ünnepek a malomházban)

dr. Pintér László

– IRODALOM –

1. Fekete István. Őszi vásár. Budapest: Magvető Könyvkiadó; 1962.
2. Mikszáth Kálmán. Novellák, karcolatok. Budapest: Kortárs Könyvkiadó; 2002.
3. Kosztolányi Dezső elbeszélései. Budapest: Magyar Helikon; 1965.
4. Móra Ferenc. Kincskereső kisködmön. Budapest: Móra Könyvkiadó; 1996.